بانک مرکزی دلایل گرانی را اعلام کرد

صعود هزارپای نقدینگی

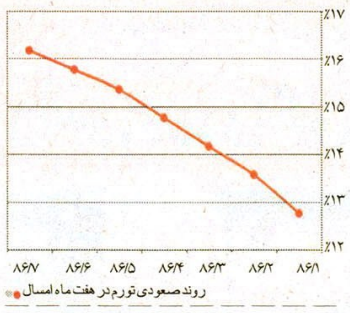

اعتماد ملی: بانک مرکزی دلایل افزایش سطح عمومی قیمت‌ها در ماه‌های اخیر را اعلام کرد. بانک مرکزی یکی از دلایل افزایش سطح عمومی قیمت‌ها را رشد بالای نقدینگی طی سال‌های اخیر به‌ویژه سال‌های ۸۴ و ۸۵ عنوان کرده است. در این دو سال که برابر با سال اول آغاز به کار دولت نهم است، حجم نقدینگی به ترتیب ۳۴/۴ و ۳۹/۴ درصد افزایش یافته است که در نتیجه جذب نشدن نقدینگی توسط سایر بازارها مانند طلا، سکه، ارز، خودرو و تلفن همراه و حتی خروج نقدینگی از این بازارها، همچنین تداوم دوره رکود در بازار سرمایه و خروج نقدینگی طی سال‌های ۸۳ تا ۸۵ تبدیل به یکی از دلایل افزایش سطح عمومی قیمت‌ها شده است. نوسانات بازار مسکن از جمله افزایش ناگهانی و شدید قیمت نهاده‌های تولید مسکن به‌ویژه فولاد، سیمان، دستمزد و مجوزهای قانونی در سال ۸۵ و سال جاری هم به همراه گسترش فعالیت موسسات اعتباری غیربانکی فاقد مجوز از بانک مرکزی و صندوق‌های قرض الحسنه در چند سال اخیر در گزارش بانک مرکزی به عنوان دیگر عوامل گرانی عنوان شده است.

رشد شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی (نرخ تورم) از خردادماه سال ۸۴ روند نزولی داشت و تا تیرماه سال ۸۵ ادامه یافت و در خرداد و تیرماه سال ۸۵ به حداقل میزان خود طی چند سال اخیر رسید اما این نرخ از مردادماه سال ۸۵ همواره روند افزایشی داشته و در مردادماه سال جاری به ۱۵/۴ درصد بالغ شد که بالاترین میزان طی دو سال اخیر است. نرخ رشد نقطه به نقطه شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی در مردادماه سال جاری به ۱۷/۳ درصد رسید که بالاترین نرخ رشد این شاخص در چندین ماه اخیر است.

در یک سال اخیر - مرداد ۸۵ تا مرداد ۸۶ - رشد شاخص بهای گروه‌های «مسکن، آب، برق و گاز و سایر سوخت‌ها» و «خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها» بیشترین سهم را در افزایش شاخص کل داشته است.

گروه اصلی «مسکن، آب، برق و گاز و سایر سوخت‌ها» بالاترین ضریب اهمیت را در میان ۱۲ گروه اصلی تشکیل دهنده دارد. تغییرات ۱۲ ماهه این گروه طی ماه‌های نخست سال ۸۵ در فاصله ۱۷/۶ و ۱۷/۳ نوسانات جزئی داشت، اما از شهریورماه سال ۱۳۸۵ روند افزایشی به خود گرفت. بررسی تغییرات این گروه در هر ماه نسبت به ماه مشابه سال قبل حاکی از ثابت ماندن تغییرات ماهانه آن در دامنه ۱۱ تا ۱۲ درصد طی سال ۸۴ و پنج ماه نخست سال ۸۵ است، اما از شهریورماه سال ۸۵ روند افزایشی به خود گرفته و در مردادماه امسال به ۱۷/۲ درصد بالغ شده است. از سویی تغییرات شاخص بهای «گروه خوراکی‌ها و آشامیدنی» در ۱۲ ماهه منتهی به خرداد و تیرماه سال ۸۵ نسبت به دوره مشابه سال قبل، به حداقل خود رسید لیکن از این ماه به بعد همواره روند صعودی به خود گرفته و در مردادماه سال جاری به ۲۰/۵ درصد بالغ شد. به جز گروه‌های اصلی مسکن، آب، برق و گاز و سایر سوخت‌ها و خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها گروه‌های پوشاک و کفش، اثاث، لوازم و خدمات مورد استفاده در خانه، حمل و نقل و کالاها و خدمات متفرقه در ماه‌های اخیر افزایش شدیدی یافته است.

توصیه‌های بانک مرکزی برای کنترل تورم

در این میان توصیه‌های سیاستی برای کنترل تورم در سال جاری از سوی بانک مرکزی اعلام شده است که محدود کردن رشد نقدینگی، عقیم‌سازی افزایش‌های ناگزیر در منابع پایه پولی از طریق فروش اوراق مشارکت بانک مرکزی، رعایت سیاست انقباضی در بودجه ۸۷ و پرهیز از برداشت بیشتر از حساب ذخیره ارزی و یا مازاد درآمد حاصل از صادرات نفت خام، تدوین و اجرای سیاست درآمدی و کنترل افزایش دستمزدها و قیمت‌های اداری، تلاش برای اتمام طرح‌های عمرانی نیمه تمام به منظور افزایش عرضه کالاها و خدمات، فعال کردن بازار سرمایه از راه ایجاد ثبات و اطمینان در این بازار، حرکت به سمت اقتصاد بازار محور و گسترش رقابت در بازار کالاها و خدمات و اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی از جمله آنهاست.

بانک مرکزی معتقد است که حتی با اجرای سیاست‌های فوق، امکان تحقق هدف تورم برنامه در سال ۸۶ به میزان ۹۸ به دلیل شتاب افزایش قیمت‌ها میسر نیست و اقدامات مذکور تنها از افزایش نرخ تورم در ماه‌های باقیمانده سال جلوگیری می‌کند.

نقدینگی به ۱۴۵ هزار میلیارد تومان رسید

هنوز سال ۸۶ به انتها نرسیده است، اما آمارهای بانک مرکزی که از افزایش مداوم نقدینگی حکایت دارد پیشاپیش از ادامه افزایش حجم نقدینگی در سال جاری خبر می‌دهد. روز پنجشنبه، اداره سیاست‌ها و بررسی‌های اقتصادی بانک مرکزی حجم نقدینگی را در پایان ۶ ماه نخست سال ۱۴۵ هزار میلیارد تومان اعلام کرد. نرخ رشد نقدینگی در شهریورماه به ۳۶/۹ درصد رسید که نسبت به تیرماه که رشد نقدینگی از ۴۰ درصد گذشته بود، چند درصدی کاهش یافته بود.

بازار جهانی نفت در انتظار یک تصمیم تازه

سران اوپک در میهمانی ریاض

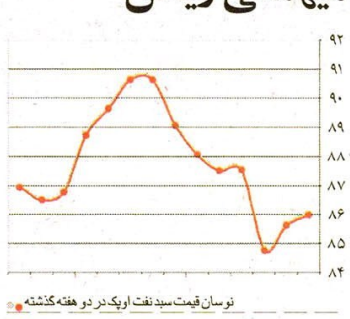

اعتماد ملی: نشست سران اوپک امروز در ریاض، پایتخت عربستان سعودی در حالی آغاز می‌شود که قیمت سبد نفتی اوپک بعد از شکستن رکورد ۹۰ دلاری به حدود ۸۶ دلار بازگشته است. رویدادهای یک ماه گذشته رویای نفت ۱۰۰ دلاری را به واقعیت بدل کرد و برای نخستین بار در تاریخ سخن از نفت ۱۵۰ و ۲۰۰ دلاری به میان آمد. در ماه گذشته، آغاز فصل سرما در نیمکره شمالی، تنش در مرز ترکیه و عراق، تحریم‌های آمریکا علیه ایران، نزدیک شدن موعد انتشار گزارش آژانس بین المللی انرژی اتمی درباره برنامه هسته‌ای ایران و کاهش ذخایر استراتژیک نفت آمریکا به عنوان دلایل عمده افزایش قیمت جهانی نفت عنوان شد. افزایش نرخ جهانی به سبد نفتی اوپک، مخلوطی از ۱۲ نوع نفت کشور عضو، سرایت کرد و در روز ۱۷ آبان ماه قیمت سبد نفتی اوپک با رسیدن به ۹۱ دلار و ۷۱ سنت رکورد شکست.

نگرانی‌های جهانی از افزایش قیمت نفت چشم‌ها را به نشست اوپک خیره کرده است. آمریکا به عنوان بزرگ‌ترین مصرف کننده نفت جهان، دو روز پیش رسماً از اوپک خواست که حجم تولیدات را افزایش دهد. وزیر انرژی آمریکا، ساموئل بودمن به خبرگزاری فرانسه گفت: «بازار جهانی نفت با کمبود عرضه روبه‌رو است و اوپک باید کمبود عرضه انرژی را جبران کند.» با این حال واکنش دبیرکل اوپک به درخواست آمریکا در آن تاریخ منفی بود. او به رویترز گفت که اوپک برنامه‌ای برای افزایش تولید ندارد. عبدالله البدری افزود: اوپک تحولات بازار نفت را به دقت بررسی می‌کند و تصمیم نهایی خود را در خصوص سقف تولید، ماه آینده اعلام خواهد کرد.

وی تصریح کرد: می‌خواهم به وزیر انرژی آمریکا بگویم که بازار نفت با کمبود عرضه روبه‌رو نیست.

او همچنین تاکید کرد که افزایش سقف تولیدات در نشست ابوظبی در تاریخ ۵ دسامبر بررسی می‌شود و نشست ریاض ارتباطی با افزایش تولید ندارد. علی النعیمی وزیر نفت عربستان هم بر همین گفته دبیرکل اوپک تاکید کرد. با این حال دیروز دبیرکل اوپک اعلام کرد که در صورت تداوم رشد قیمت‌ها تولید را افزایش می‌دهد. به گزارش رویترز، او گفت اگر افزایش قیمت نفت به علت رشد تقاضا باشد، اوپک در مورد افزایش تولید رایزنی می‌کند ولی اگر علت اصلی افزایش قیمت سفته بازی و دلالی باشد، هیچ دلیلی برای افزایش تولید اوپک وجود نخواهد داشت.

محمود احمدی نژاد نماینده سومین تولیدکننده نفت اوپک به همراه منوچهر متکی، وزیر امور خارجه دولت نهم هم اکنون در ریاض به سر می‌برند. متکی در راس یک هیات عالی رتبه برای شرکت در اجلاس مقدماتی وزرای نفت و اقتصاد و دارایی کشورهای عضو اوپک به منظور آماده‌سازی مباحث مربوط به اجلاس سران اوپک، پنجشنبه شب به ریاض سفر کرده است. غلامحسین نوذری وزیر نفت و داوود دانش جعفری وزیر امور اقتصادی و دارایی ایران نیز در اجلاس مذکور حضور خواهند یافت. وزیران نفت و مقامات اقتصادی ۱۲ کشور صادرکننده نفت پیش از برگزاری نشست سران درباره آینده نفت و انرژی گرد هم آمده بودند. رئیس جمهوری اسلامی ایران نیز به منظور شرکت در اجلاس سران اوپک روز گذشته عازم عربستان سعودی شده و پس از آن هم به بحرین خواهد رفت. وزیر نفت دیروز به فارس گفت که احمدی نژاد با حضور خود در اجلاس سران کشورهای عضو اوپک در عربستان، وزن ایران را افزایش می‌دهد.

برداشت اول

نوبلیست‌های اقتصادی سال ۲۰۰۷

دکتر وحید محمودی

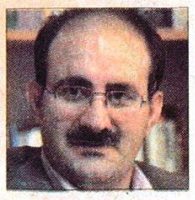

برندگان جایزه نوبل اقتصاد سال ۲۰۰۷

۱- لئونید هورویتز (Leonid Hurwitz) از دانشگاه مینه سوتای آمریکا

۲- اریک استارک ماسکین (Eric S.Maskin) از موسسه مطالعات پرینستون آمریکا

۳- راجر مایرسون (Roger B.Myerson) از دانشگاه شیکاگوی آمریکا به لحاظ نظریه پردازی در زمینه طراحی مکانیسم (Mechanism Design Theory)

خلاصه نظریه

در علم اقتصاد، طراحی مکانیسم، هنر و علم طراحی قواعدی است برای بازی (در تئوری بازی‌ها) به منظور حصول به نتایج خاصی از نظر اجتماعی حتی در مواقعی که بازیکنان و افراد دنبال منافع شخصی خود باشند. بنابراین در نظریه طراحی مکانیسم که شاخه‌ای از تئوری بازی‌ها می‌باشد روی ایجاد انگیزه برای بازیکنان به منظور رفتار کردن مطابق نظر طراح مکانیسم در بازی کار می‌شود. قدرت نتایج نیز به مفاهیم نتیجه بستگی دارد به طوری که این نظریه سعی دارد به نتایج زیر دست یابد: صادقانه رفتار کردن، عقلانیت فردی، تعادل در بودجه و رفاه اجتماعی، که اینها در سایه تخصیص بهینه منابع کمیاب توسط افراد حاصل می‌شوند.

توضیح نظریه

مطالعه نظریه طراحی مکانیسم با استفاده از رهیافت تئوری بازی‌ها در ابتدا به وسیله پرفسور هورویتز شروع شد و بعدا توسط ماسکین و مایرسون بسط داده شد. بر اساس نظریه دست نامرئی آدام اسمیت، تخصیص بهینه منابع کمیاب می‌تواند توسط مکانیسم بازار که تحت شرایط اطلاعات متقارن عمل می‌نماید صورت گیرد. در صورت شکست بازار در تخصیص کارایی منابع از ناحیه عدم تقارن اطلاعات، دخالت دولت ضروری می‌باشد. برای انجام تخصیص کارایی منابع توسط دولت لازم است که اطلاعات مورد نیاز را از موجودی اولیه (Endowments) افراد جامعه، ترجیحات افراد و شکل تابع رفاه اجتماعی در اختیار داشته باشد که دولت برای این منظور از طریق قانونمند نمودن و تنظیم بازار (Regulation) و نهادسازی در اقتصاد کارکردهای بازار را تصحیح می‌نماید. از آنجا که اطلاعات دولت در موارد فوق کامل نیست لذا تخصیص‌های صورت گرفته توسط دولت نیز از کارایی کامل برخوردار نمی‌باشند و لذا برای جبران این شکست که ناشی از شکاف اطلاعاتی بین خریداران و فروشندگان و هزینه‌ها و نتایج کارکرد بازار است نظریه طراحی سیستم توسط ۳ اقتصاددان نامبرده آمریکایی که کار مطالعاتی آن از ۵۰ سال پیش شروع شده بود معرفی گردید. این نظریه که پشتوانه‌ای غنی در تحلیل‌های جدید اقتصادی نهادها و بازار دارد، انقلاب فکری در رهیافت‌های اقتصاددانان در مورد قانونمندی‌ها و نهادهای بهینه در زمانی که دولت «چیزی از آنها در کل نمی‌داند» به شمار می‌آید که تاثیر زیادی بر سیاستگذاری‌ها دارد. بنای اصلی این نظریه که در دهه ۱۹۶۰ توسط هورویتز با طرح این سوال که چگونه یک تصمیم گیرنده به تصمیمی می‌رسد که اطلاعات کیفی مربوط به آن به اطلاعات پراکنده‌ای که در دست افراد مختلف است بستگی دارد، گذاشته شد. مدل‌سازی ریاضی این مساله قلب نظریه طراحی سیستم را تشکیل داد. این نظریه امروزه اکثر جنبه‌های تصمیم گیری توسط اقتصاددانان را تحت تاثیر قرار داده است و به کارگیری این نظریه به ما می‌گوید که چگونه بازار و نهادهای مرتبط با بازار می‌توانند کارکردی قابل قبول (همانند نتایج دست نامرئی آدام اسمیت) داشته باشند و همچنین اینکه چگونه سایر نهادهای مکمل بازار می‌توانند ما را به اهداف بهتری برسانند. نظریه طراحی مکانیسم راهنمای مناسبی برای طراحی و ایجاد نهادها در مواقعی است که بازار شکست می‌خورد. این نظریه امروزه در زمینه‌هایی مثل توسعه، سیاست‌های زیست محیطی، حراج در بازارها، تنظیم بازار و غیره به طور وسیعی مورد استفاده قرار گرفته است. به طور خاص کاربرد این نظریه در جنبه‌های علوم سیاسی و اقتصاد سیاسی در زمینه‌هایی مثل فرآیند جدید رای گیری و سیستم‌های الگوی کاری می‌تواند مورد استفاده دولت‌ها در حل مسائل مبتلا به آن قرار گیرد. در کل می‌توان گفت که نظریه طراحی مکانیسم تلاشی است در جهت کمک به «دست نامرئی» به منظور کاهش هزینه‌های اطلاعات نامتقارن، وقتی که کسی بیشتر از آنچه شما می‌دانید، می‌داند.